

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Macherentini Societatis Iesv Theologi,
Explanatio Catechismi Catholici**

Macherentinus, Johannes

Colon., 1612

De vsuris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39397

*suram ac-
cipis.*

paratus erat scœnori dare : dum non est qui
Dei amore mutuare velit.

25. Pupillorum bona non fideliter colere:
eorundem pecuniam aliaque bona mobilia
quæ seruari nequeunt in eorum vtilitatem
non conuertere.

*Officiam
antorum.*

Nota pupillorum curatores ex officio te-
neri pecuniam suorum pupillorum si pos-
sunt ad lucrum impendere, sed iusto modo
& minimè ad vsuram dare.

X X I

DE VSVRIS SVCCINCTA AC
necessaria instructio?

Quandoquidem in ea incidimus tem-
pora, quibus multorum refrigerante
charitate, abundat iniquitas, per quam ex-
crabilis vsura contra naturæ, Dei & homi-
num leges in dies singulos magis ac magis
inualefcit, non sine graui egentium iactura
& irreuerabile animarum strage. Primum
quidem eorum, qui pauperum sanguinem,
vsuraria prauitate velut sanguisugæ exhau-
riunt: tum etiam ipsorum hæredum, quibus
laquei tenduntur, vnde se non facile expe-
dient, & denique aliorum multorum qui aut
vsuris cooperantur, aut iniusti lucri sunt
participes, ob has, inquam, aliasque causas
grauissimas, ne quidem in hac breui institu-
tione

tionem prætereundum putamus, quin iuuentuti, alijsque huius doctrinæ lectoribus vel auditoribus, demus occasionem hac de re penitus cogitandi, præsertim quod isthoc Iudaico scelere, nos Christiani nimium viles efficiamur,

Quid sit usura?

VSura est rem, quæ usu consumitur mutuari, & ratione mutui precium, aut quod precio æstimari possit, sperare, aut exigere. Illud porrò usu consumi dicitur quo uti nō possumus, nisi consumamus, nec post usum habemus, ut sunt pecunia, frumentū, vinum, oleum & id genus alia, quæ post usum, utenti non manent.

I. Dico mutuare, nunquam enim usura est, ubi mutuum non est. Quocirca si quinque florenos annuos emam, numeratis centum, aut iuxta receptam & approbatam consuetudinem, ac nulla lege aut superiorum statuto prohibitam, certam vini, olei ac frumenti pensionem, quia nullum intercedit mutuum, non dicor usuram exercere, sed legitimum ac licitum contractum, modo adsint & seruentur conditiones naturæ vi & lege scripta requisitæ.

Emere pensionem non est illicitum.

Mutuum hic nullum esse, vel ex eo liquet, quod non remanet penes me ius repetendi
 Nn 5 sortem,

fortem, quamdiu venditor pensionem seu censum debitum persoluit. Non desunt tamen viri prudentes, qui existimant principes ingenti beneficio suos subditos sibi deuincturos, Deoque rem præstituros gratissimam, si in futurum pensionum fructuariarum emptionem inhi-beant, quæ autem iam olim emptæ sunt, ex æquo & bono aut immutentur aut moderentur.

Reip interest pensiones fructuarias lege inhi-beat.

2. Dicitur est, rem quæ usu consumitur, ut sunt pecunia, frumentum, vinum, oleum, &c. mutare; nam vestem, domum, agrum, aut pratum alicui commodare, vel locare licet, pretio pro usu accepto manent enim hæc utenti postquam ijs usus est.

3. Adiectum ratione mutuacionis, quæ nim mutuatur concepta spe mutuatarum ex inita necessitudine seu amicitia, vicissim sibi aliquando gratificaturum, usuram minime committit, multo verò minus si mutans exigat quippiam ratione lucri cessantis, vel damni emergentis, aliasque legitimas ob causas.

4. Sperare precium aut quod precium æstimari potest est usurarium: amicitia autem fauor & similia, quæ non possunt pecunia æstimari, licite ex mutuo sperantur. Cæterum quia ciuilibus obligatio precio æstimatur, ideoque si colono dem pecunias mutuo, aut alteri cupiam hac conditione & p-

Quod precium non venit etiam ex mutuo sperare licet ciuilibus obligatio pre-

cto, vt carnes, pisces, falem, coriū, pannum, *cio. estima-*
 aliaq; etiam legitimo precio apud me emat, *bilis.*
 aut meo in molendino melat, vinum aut *Notanda*
 frumentum, si quid velit vendere, mihi, & *sunt hec.*
 non alijs vendat, mercede iusta, cum opus
 fuerit, mihi laboret; aut si quando indiguero
 mihi vicissim mutuet, vsura est, pactum-
 que ipsum rescindere tenetur.

5. Quod de vsura dictum est, æque de exi-
 guo & magno lucro mutuo accepto intelli-
 gendum, est enim vsura omnis, non scripta
 tantum, diuina & humana, sed etiam naturæ
 nobis innata lege sic cauta, vt nullo Imper-
 atorū, Regum, rerum publicarum, aut
 quorumcūque statuto, consuetudine, aut *Nulla lege*
 priuilegio, & moderatione, vel minimum *aut consue-*
 quid ratione mutui liceat exigere. Manife- *tudine li-*
 sta siquidem iniustitia est vsum fructum rei *cer accipe-*
 sterilis atque infructuosæ, siue paruum siue *re vsuram*
 magnum deposcere, contra illud: Non fura- *etiam quā-*
 beris, &c. *uis mini-*
mam ac
modera-
tam.

Non concupisces rem proximi tui.

Etsi pecunia, inquires, ex se suaque natura
 sit sterilis, hominis tamen industria fit fru-
 gifera. Verum id quidem; sed quo iure tu
 alienæ siue industriæ, siue laboris fructum
 tibi vendicas? Qui solus laborem adhibet,
 & pecuniam, & periculum iacturæ, quæ in
 pecuniæ vsu non rarè contingit, solus sus-
 cipit lucrum, quod prouenit, iure solus ha-
 bet,

Ecl. 34.

bet, qui aliquam illius portionem sumit, *affert in sudore panem*, estq; vt scriptura ait *quasi qui occidit proximum suum*, non obstante quicquid quidam humanarum pariter & diuinarum rerum ignari contra somnient.

X X I I.

Non ignoramus anno 88. quosdam Iurisperitos, inanissimis quibusdam rationibus & autoritate duorum prædicantium indoctorum, seductos, Decani & facultatis suæ nomine moderatum genus vsuræ comprobasse, quod quia nouum est, & in Dei Ecclesia inauditum, nouo nomine magnus ille Germanorum Euangelista insigniuit, nimirum Christianam & necessariam vsuram, & ferme dimidiatum misericordiæ vel (quod monstrosius est) semi misericordiæ opus vocando. Sed quid mirum: si cum cæcus cæcum ducit ambo in foueam incidant? Sic sane decuit eorum insipientiam manifestam fieri, qui nimis sunt in oculis suis sapientes, vt venditent ac prædicent verissimam iniquitatem, pro semimisericiordiæ operibus, qui integris pietatis, fidei, ac charitatis operibus vim omnem & merendi & iustificandi, contra manifestas scripturas, & traditam Ecclesiæ inuiolabilem doctrinam, detraxerunt. Si porro progrediantur, videbit mundus uniuersus

*Hæretici
& Indæi*

uersus eos Christiani nominis larua deposta, ex semiuudæis integros Iudæos euasisse. *farine e- iusdem.*

X X I I I.

Qui vsurarium absoluit vsuras nolen- *Non absol- uendus v- suras nolēs restituere.*
tem restituere, non solum peccatum mortale facit, sed ipse restitutioni fit obnoxius confessio verò & absolutio nulla sunt.

Tabelliones seu Notarij, qui in publica instrumenta contractus vsurarios referunt, periuri sunt. Cum insuper emptionis aut *Notarij in uoluntur.*
quouis alio prætextu honesto veluti pallio quopiam occuluerint, rei fiunt restitutionis: Imò in ijs quoque prouincijs ac locis, in quibus publico iudicio vsurarum solutio obtinetur, Notarij qui etiam manifestas vsurarias literas conscripserint, ad restitutionem tenentur. Eadem, quæ tabellionum, est etiã testium ratio, quorum nomina in publicum instrumentum ad contractus firmitatem referuntur.

Gravius multo delinquent Principes & *Principes socij fu- rum.*
Magistratus, qui vel Iudæis, aut alijs quibuscunq̃ue vsuras accipiendi faciunt potestatem, qui que cum eorum imploratur officium, non compellunt rependere quod vsuris exactum est: Grauius autem, qui leges condunt iniquas, in fauorem vsurarum. Scabini, *va qui ed- ditis leges ini- quas,*
item Prætor, Iudices & quouis nomine iustitiæ Administrari, qui iuxta datas leges ini-

quas, vsuras soluendas esse iudicant, vel iam solutas iure repetendas negant, præter alias pœnas, restitutioni sunt obnoxij, excommunicationemque incurrunt.

Conniuere ad Iudæorum, Iudaizantiumque Christianorum vsuras, quamdiu sceneratores non nimium exigunt, nec quisquam oppressorum iustitiam implorat, multorum Doctorum iudicio possunt Principes ac Magistratus, ad euitanda grauiora incommoda.

*Vsuras exercent nõ
nunquam
pauperes.*

Qui detestandum vsuræ peccatum metacorum tantum, ac aliorum diuitum morbum esse credunt, falluntur: contingit namque interdum etiam tenuioris fortunæ homines, se in salutis discrimen adducere, cum æs exiguum quod habent, vsuraria prauitate proximo concedunt.

Animaduerte in hæcenus enarratis casibus, alijsque in quibus iustitiæ leges inuertuntur, non remitti peccatum, nisi restituatur ablatum, aut, quâtum fieri potest, transgressor damnum iniuste ablatum refarciat. Qui hoc præstare nequit, ei præstandi voluntas necessaria est, & sufficit.

X X I I I I

CONTRA 8. PRÆCEPTVM.

NOTA. i. **F**ALSUM testimonium ferre de pro-
mo, Hic grauissimè peccant, qui-
doct

doctis & criminosis, vt ad sacros ordines admittantur dant testimonium.

2. In iudicio, vel extra illud, calumniari, famæ claritudinem obscurare, detrahere, seu obloqui. Peccatum hoc non rarò restitutioni est obnoxium.

3. Mentiri; quod semper est peccatum, aliquando etiam mortale.

4. Dicta factaque aliorum sinistrè interpretari.

5. Occultum aliorum peccatum aut defectum iniuste reuelare, propalare, augere.

6. Peccata aliorum exaggerare.

7. Adulari.

8. Susurrionem esse, inter amicos inimicitias serere fouere, augere.

9. Conuiciari, exprobrare, irridere.

10. Maledicere, imprecari.

11. Temere iudicare.

12. Susplicari.

X X V.

CONTRA 9. & 10. PRÆCEPTVM.

1. **D**omum, agrum, officium, seruum aut ancillam, sponsam aut uxorem proximi sui cum ipsius damno iniuriaue concupiscere, quæsito aliquo iuris prætextu
tibi

sibi acquirere, infatiabili habendi cupiditate
flagrare.

2. Illicitis lusibus, vel etiam immoderatis
cum proximi detrimento uti.

3. Optare annonæ caritatem, ut carè sua
diuendere possit.

4. Per monopolium seu rerum ad victum
necessarium coemptionem inducere anno-
næ caritatem, quando eorum Dei munere
fatis copiosus est prouentus.

Facinoris huius parricidalis diritas adul-
terio & homicidio deterior, grauior & sceler-
rator est.

5. Penuriam rerum necessariorum exoptare,
ut negotiatione lucrum amplius facias.

6. A paupere importuno tempore debi-
tum exigere, ut cum propter intempestiuam
debiti exactionem necesse est, quæ habet
æquo minori precio diuendere, vel cum ob
paupertatem ipse & sui grauissimè angun-
tur, aut corporis animæque periculo obij-
ciuntur.

7. Peccant Iurisperiti, alijque iustitiæ ad-
ministri, qui compendij causa exoptant li-
tes multas esse, lites indictas absq; sine pro-
ducunt.

Mille fraudes in hisce concurrere & possunt
sunt & solent; de quibus ipsi suas scrutentur
conscientias.

8. Inuidere proximo honorem, æstimationem, opes, ac fortunam prosperiorem.

Cum in huius præcepti transgressione proximo re ipsa nocentum datum est, restitutio est necessaria. Quod idem in omnibus omnino locum habet, sicuti post septimum præceptum dictum est.

X X V I.

HAec peccatorum series, optime lector, utcunque sufficere poterit de peccatis confessuris, qui tamen animarum curam habet, etsi eadem, ut interrogatorio in confessione audienda adiuuari possit, plenior oportet, habeat singulorum cognitionem ex summula peccatorum Caietani vel armilla aurea Bartholomæi Fumi, alioue simili auctore, qui conscientiae casus explicat. Qui enim sine his, animarum morbis mederi præsumpserit, temerè agit, nec suo satisfacit officio, sed tam se, quam suos periculo exponit. Quid enim si cæcus cæcum ducat? Nonne ambo cadunt in foueam? Cæterum operæ pretium fuerit, si Catechista vel Parochus hunc peccatorum catalogum prælegat, & explicet eo tempore, quo se ad communionem plebs præparat, quod ut in præcipuis festiuitatibus faciat, inducere expedit, sed suauiter.

Oo

DE